

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійна програма
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: **«Управління оборотними активами підприємства»**

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Нагорняк Ганна Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Іоргачова Марія Іванівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах нестабільного економічного клімату, спричиненого економічною кризою та військовою агресією росії, Україна стикається зі значними викликами, зокрема падінням продуктивності та фінансовою нестабільністю. Це спонукало керівництво підприємств надавати пріоритет ефективним стратегіям управління, які можуть підтримувати конкурентоспроможність і фінансову стабільність. Оборотні активи відіграють важливу роль у загальній структурі активів компанії, забезпечуючи безперебійне функціонування її господарської діяльності. Отже, ефективне управління оборотними активами стає ключовим аспектом фінансової політики компанії, оскільки гарантує безперебійність процесів постачання, виробництва та збуту, а також сприяє стабільності ринку та економічній безпеці компанії. Прийняті рішення щодо управління поточними активами безпосередньо впливають на ліквідність активів, прибутковість, ефективність і конкурентоспроможність підприємства.

Неефективне управління оборотними активами призводить до обмеження оборотних коштів, що призводить до уповільнення їх обороту, зниження ліквідності та платоспроможності та зменшення прибутку, що створює загрозу фінансовій стабільності підприємства. Отже, ефективне управління оборотними активами зумовлює необхідність забезпечення достатнього обсягу оборотних активів, оптимізації джерел їх фінансування та встановлення відповідного співвідношення між ними для забезпечення безперебійної діяльності підприємства. Основним напрямком підвищення ефективності діяльності підприємства та зміцнення його фінансової стійкості є різні стратегії. Однак найважливіший аспект полягає у збалансованому виробництві та оптимальному використанні поточних активів у процесі виробництва. Для власників підприємств необхідно взяти на себе максимальну відповідальність за результати своєї виробничої, економічної та фінансової діяльності.

Вітчизняними та міжнародними вченими було проведено широке дослідження теоретичних та практичних аспектів управління оборотними активами компаній. Вагомий внесок у дослідження даної проблеми внесли такі науковці, як Басова О.О., Бетехтіна Л.О., Близнюк О., Донін Є.О., Канцедал Н.Ю., Кодацький В.П., Маринович О.О., Нечаєва І.А., Роганова Г.О., Рудь І.Ю., Стратійчук В.М., Чемчикаленко Р., Чухно І.С. та ін. Таким чином, важливо підкреслити значущість вирішення основних проблем, пов'язаних із вдосконаленням фінансового менеджменту щодо формування та використання оборотних активів на підприємствах. Ці питання залишаються дуже актуальними в сучасних умовах та вимагають подальшого наукового дослідження та обґрунтування.

Мета кваліфікаційної роботи – дослідження теоретичних та практичних основ управління оборотними активами підприємства та розробка рекомендацій щодо удосконалення фінансового управління ними.

Завдання дослідження:

- 1) вивчити економічну сутність оборотних активів підприємства;
- 2) дослідити процес управління оборотними активами на підприємстві;
- 3) розглянути методику оцінки ефективності управління оборотними активами підприємства;
- 4) провести аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА»;
- 5) здійснити аналіз формування оборотних активів ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА»;
- 6) здійснити аналіз та оцінку ефективності використання оборотних активів підприємства ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА»;
- 7) визначити напрями удосконалення політики управління оборотними активами підприємства;
- 8) запропонувати основні напрями підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА».

Об'єктом дослідження є процеси управління оборотними активами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних основ управління оборотними активами підприємства та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності управління ними.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи. А саме, були застосовані статистичні методи обробки та представлення інформації – аналітичного порівняння, спостереження, комплексної оцінки, а також методи фінансового та економічного аналізу – логічні, статистичні, абстрактні, економіко-математичні, а також метод регресійного моделювання.

Інформаційною базою дослідження є теоретичні та методологічні підходи, що виходять з наукових праць вітчизняних та міжнародних вчених, які спеціалізуються на теорії фінансів, корпоративних фінансах, фінансовому менеджменті та фінансовому аналізі, законодавчі та нормативні документи, фінансова звітність ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА» за 2021-2023 роки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінки (без додатків). Робота містить 23 рисунка, 12 таблиць та 3 додатка. Список використаних джерел містить 41 найменувань.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано 1 тези доповіді: «Стабілізація фінансово-економічної системи України» VIII Студентської науково-практичної конференції факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету (квітень 2024 р.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади управління оборотними активами підприємства»* визначено поняття, сутність та структура оборотних активів підприємства. Охарактеризовані джерела формування оборотних активів підприємства. Визначені основні методи ефективного управління оборотними активами.

У другому розділі *«Аналіз системи управління оборотними активами підприємства ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА»* охарактеризована діяльність компанії ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА». Проведено аналіз основних показників діяльності компанії ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА». Досліджені особливості формування оборотних активів ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА» та проведена оцінка ефективності використання оборотних активів цього підприємства.

У третьому розділі *«Напрями підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства»* розглядається формування стратегії управління оборотними активами підприємства. Також сформульовані напрями підвищення ефективності управління оборотними активами ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА».

ВИСНОВКИ

При проведенні дослідження економічної сутності, стану та ефективності використання оборотних активів, а також проведення комплексної оцінки фінансового стану ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА» були зроблені наступні відрахування.

1. Було проведено аналіз різних точок зору експертів на визначення поняття «оборотні активи». Більшість економістів пропонують визначати поняттям «оборотні активи» як матеріальні, так і фінансові ресурси, включаючи грошові кошти, а також сукупність матеріальних цінностей і грошових коштів. Проте серед вітчизняних економістів існують різні точки зору щодо трактування оборотних активів. Вони сприймають їх як ресурси або власність, таким чином розглядаючи поточні активи як складову контрольованого ресурсного потенціалу компанії, яка використовується для підтримки безперервного та планомірного процесу її господарської діяльності. Ці активи споживаються одноразово з метою забезпечення певних майбутніх економічних вигод.

2. Ефективне управління оборотними активами передбачає вирішення кількох важливих завдань. Ці завдання включають забезпечення безперебійної роботи виробничого процесу, створення системи моніторингу залишків оборотних активів, прискорення оборотності оборотних активів, максимізацію їх прибутковості, мінімізацію ризиків і витрат. Процес управління оборотними активами складається з різних етапів. Ці етапи включають аналіз поточних активів компанії за попередній період, встановлення фундаментальних

принципів формування поточних активів, оптимізацію розміру поточних активів шляхом збалансування постійних і змінних компонентів, підтримку конкурентоспроможного рівня ліквідності, підвищення прибутковості поточних активів, встановлення принципів фінансування для окремих видів оборотних активів, а також створення раціональної структури джерел фінансування оборотних активів.

3. На основі аналізу різноманітних показників можна зробити висновок, що для об'єктивної оцінки продуктивності оборотних активів підприємств необхідний комплексний комплекс показників. Хоча показники обороту є вирішальними, вони не є єдиним визначальним фактором. В економічній літературі поточні активи часто оцінюють на основі їхнього стану на певний момент часу або їх використання протягом певного періоду часу. Однак важливо зазначити, що поточні активи є динамічними і вимагають постійного аналізу, а не розглядаються як статичні сутності. Для оцінки ефективності використання оборотних активів на підприємствах досліджувалось декілька показників, зокрема оборотність, коефіцієнт завантаження, оборотність у днях, матеріаломісткість, рентабельність оборотних активів, величина відносного вивільнення або додаткового залучення оборотних активів.

4. Кваліфікаційна робота виконана з використанням даних ТОВ «ІВ РОШ УКРАЇНА», дочірньої компанії, створеної відповідно до законодавства України. Зареєстрована вона 12 травня 2010 року, станом на 31 грудня 2023 року компанія знаходиться під повним контролем Yves Rocher International. Основна діяльність компанії полягає в оптовій та роздрібній торгівлі. Період для аналізу був взятий з 2021 по 2023 рік. У 2022 році відбулося помітне зниження чистого доходу від реалізації продукції – на 52,94%, а також інших показників. Також у 2022 році підприємство мало збитки. Однак вже у 2023 році підприємство покращило результати своєї діяльності із зростанням доходу на 42,77%. Різне падіння чистого прибутку у 2022 році можна пояснити широкомасштабною російською агресією. Оцінивши ключові показники діяльності ТОВ «ІВ РОШ УКРАЇНА» з 2021 по 2023 роки, стає очевидним, що компанія стикається з тривожними викликами, зокрема щодо низької прибутковості та недостатнього власного капіталу.

5. Найбільш значну частку в оборотних активах підприємства займають виробничі запаси, які становлять відповідно 38,24%, 39,98% та 43,25%. У категорії запасів є два типи: «товари» та «виробничі запаси». Товари складають значну частку у склад запасів – 24,01%, 30,10% і 36,94% відповідно. Ці значні суми можна віднести до характеру діяльності ТОВ «ІВ РОШ УКРАЇНА» як торгової компанії. Після товарно-матеріальних запасів торгова та інша поточна дебіторська заборгованість займає друге місце за величиною – 22,91%, 20,85% та 29,19% відповідно. Що стосується кредиторської заборгованості, товарна заборгованість займає найбільшу питому вагу, зменшившись з 82,35% станом на 1 січня 2022 року до 80,62% станом на 1 січня 2024 року. Поточні забезпечення займають друге місце за питомою вагою, збільшившись з 13,52% як з 01.01.2022 р. до 18,90% на 01.01.2024 р. Для підприємства вкрай важливо впроваджувати заходи щодо мінімізації

ризиків неплатежів, реалізувати стратегію стягнення заборгованості, запобігати простроченням платежів постачальникам та іншим діловим партнерам.

6. Протягом 2021-2023 років на підприємстві ТОВ «ІВ РОШ УКРАЇНА» спостерігається помітне зниження оборотних активів. Таке зниження оборотних коштів також призвело до зменшення оборотності запасів і збільшення періоду використання наявних коштів підприємства, в першу чергу за рахунок зменшення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості. Крім того, зросла як дебіторська, так і кредиторська заборгованість, що призвело до погіршення обороту. Крім того, показники рентабельності за 2022 рік мають від'ємне значення. Склад і структура оборотного капіталу станом на кінець 2022 року зрештою сприяли низькій ліквідності в середньостроковій та довгостроковій перспективі. Деякі негативні аспекти включають зниження рівня ліквідності, значні обсяги дебіторської заборгованості за товарами, значне збільшення дебіторської заборгованості за виданими авансами, відсутність резерву сумнівних боргів, незважаючи на значну частину прострочених платежів, недостатнє внутрішнє фінансування оборотних коштів та значні суми кредиторської заборгованості. Позитивним є те, що всі показники демонструють тенденцію до зростання у 2023 році, що вказує на потенційне покращення.

7. Управління поточними активами всередині компанії охоплює різні важливі елементи. По-перше, це передбачає визначення конкретних вимог до цих активів, включаючи їх бажану кількість і склад. По-друге, це передбачає наявність достатніх ресурсів для покриття цих активів і досягнення бажаного рівня. Нарешті, це вимагає підтримки добре збалансованого розподілу поточних активів для підтримки як довгострокових операційних, так і фінансових заходів.

Для покращення управління поточними активами рекомендовано застосування програмно-цільового підходу. Цей, орієнтований на результат підхід, що характеризується ретельним плануванням і послідовним виконанням, забезпечує ефективне управління оборотними активами. Завдяки впровадженню програмно-цільового управління бізнес може ефективно вирішувати нагальні проблеми, які потребують розподілу ресурсів, цілеспрямованих дій та координації. Стратегічно використовуючи ресурси для досягнення цілей, підприємства можуть підтримувати безперервність виконання завдань і оптимізувати використання поточних активів навіть за мінливих обставин.

8. Ефективне управління оборотними коштами підприємств торгівлі передбачає вирішення кількох основних завдань. Ці завдання включають аналіз поточної ситуації та визначення факторів, що впливають на оборотні кошти підприємства. Крім того, важливо аналізувати рівень запасів і розробляти стратегії для прискорення потоку товарів. Визначення можливостей збільшення товарообігу та оцінка необхідних показників для формування грошового бюджету також мають вирішальне значення. Проведений аналіз показує, що управління оборотним капіталом у

торговельній компанії можна розділити на два взаємопов'язані потоки: управління фінансовими потоками, зокрема грошовими коштами та розрахунками з контрагентами, та управління товарними потоками, що передбачає нагляд за складськими залишками та транспортною логістикою. Керівникам компанії вкрай необхідно зосередити свою увагу на цих напрямках.

Таким чином, можемо зробити такі загальні висновки.

1) Ефективне управління оборотними активами вимагає постійної координації діяльності та узгодження інтересів між різними підрозділами всередині організації.

2) Управління оборотними активами — це постійна робота, яка вимагає постійної уваги. Це тому, що зовнішні обставини постійно змінюються, і навіть критерії ексклюзивності можуть регулярно змінюватися. На ці зміни можуть вплинути зміни в стратегії розвитку компанії, позиції на ринку, обсягах операцій та інших факторах.

3) Управління оборотними активами тісно пов'язане з управлінням ризиком, охоплюючи як фінансові, так і операційні аспекти. Цей взаємозв'язок дозволяє використовувати стратегії управління ризиками в сфері управління оборотними активами. Водночас це вимагає ретельного розгляду компромісу між максимізацією прибутку та прийняттям вищих рівнів ризику під час прийняття рішень.

4) У більшості випадків неможливо безпосередньо реалізувати успішну стратегію управління оборотними активами від однієї компанії до іншої. Однак певні аспекти рішення, такі як ефективне використання наявних коштів або ефективне управління запасами, можуть виявитися корисними для іншого бізнесу.

АНОТАЦІЯ

Нагорняк Г. О. «Управління оборотними активами підприємства»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2024 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є процеси управління оборотними активами підприємства. Предметом дослідження у роботі є сукупність теоретичних, методичних та практичних основ управління оборотними активами підприємства та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності управління ними.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні засади управління оборотними активами підприємства. Розглянута загальна характеристика та проведена оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА». Діагностуються джерела формування оборотних активів ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА». За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо підвищення ефективності управління оборотними активами ТОВ «ІВ РОШЕ УКРАЇНА».

Ключові слова: підприємство, активи, оборотні активи, оборотний капітал, коефіцієнти використання оборотних активів, прибуток, рентабельність.

ANNOTATION

H. Nahorniak " Management of current assets of the enterprise"

qualification work for a bachelor's degree in the specialty "072 Finance, Banking and Insurance" under the educational and professional program
Finance, Financial Management and Insurance
Odesa National Economic University
Odesa, 2024

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is the management processes of the company's current assets. The subject of research in the work is a set of theoretical, methodical and practical foundations of the management of the company's current assets and the development of proposals for improving the efficiency of their management.

The paper examines the theoretical and practical principles of managing the company's current assets. The general characteristics were considered and the assessment of the financial and economic activity of the company "IV ROCHE UKRAINE" LLC was carried out. The sources of formation of current assets of "IV ROCHE UKRAINE" LLC are diagnosed. According to the results of the study, proposals were formulated to improve the efficiency of management of current assets of "IV ROCHE UKRAINE" LLC.

Key words: enterprise, assets, current assets, current capital, coefficients of use of current assets, profit, profitability.